

Поэмы формируют у читателей уверенность, что любовь – самое прекрасное чувство на Земле, дарованное человеку свыше. Любовь – самое непонятное и загадочное явление в эмоциональной жизни людей. Именно любовь заставляет их совершать необдуманные поступки: хорошие или наоборот.

Все, кто знакомится с произведениями великого писателя, испытывают к его творчеству особую любовь. Поэмы демонстрируют глубинность чувства непорочной любви, самого священного дара. Показывает, что такое любовь, как её надо понимать, как надо любить, на какие жертвы следует идти во имя обретения личного счастья, чем оно ценно и как его заслужить.

Произведения Низами утверждают права человека на свободный выбор в любви, учат, что нужно бороться за своё чувство, в чем и есть смысл человеческой жизни. Писатель пытается нам донести, что нет ничего сильнее любви. Перед этой силой, дарованной нам свыше никто не устоит.

-
1. Аверьянова О. Творчество Гянджеви Н./ О. Аверьянова // http://literatura5.narod.ru/poety_nizami_tv.html
  2. Гянджеви Н. Лейли и Меджнун./ Перевод с фарси С. Вургун/ Н. Гянджеви. – Баку, 1982. – 288 с.
  3. Гянджеви Н. Хосров и Ширин/ Перевод с фарси Р. Рза/ Н. Гянджеви. – Баку, 1982. – 392с.
  4. ЛитМир [Электронная библиотека] — <https://www.litmir.me/br/?b=87927>
  5. Меммедов М. Мир поэзии/М. Меммедов // Гянджеви Н./ ред. Г. Сеферлиева. – Баку, 2012. – С. 25 - 27.

МУРАЛИ – МИСТЕЦТВО ВУЛИЦЬ ОДЕСИ

Загородній І.

Арт-об'єкти для містян вже давно не є чимось незвичним — дійсно, вулиці та площі українських міст сповнені різноманітних пам'ятників,

скульптур, архітектурних груп. Однак словосполучення «малюнок на стіні» може викликати різні емоції – мурали, настінні написи та інші подібні артоб'єкти можуть сприйматись як позитивно, так і викликати обурення через свою неякісність, маркуватися як вандалізм, несмак. Це ставить питання про межу між прийнятною та непринятною творчістю у публічному просторі.

Стріт-арт як напрям міського мистецтва в двохтисячних роках набув великої популярності в Україні, став легітимною частиною міського простору. Такі одеські художники, як Гамлет Зінковський та Роман Мінін, з арт-інтервентів перетворились на відомих митців, а їхні твори можна побачити на вулицях не одного міста. Останнім часом в Одесі почали з'являтися мурали — величезні малюнки на вільних стінах будинків по всьому місту. Важливими позитивними функціями муралів є підвищення привабливості, естетизація міського простору: кольорові малюнки оживлюють одноманітні простори типової забудови у житлових масивах та індустріальних промзонах. Такі зображення на великих будинках роблять їх більш комфортними, дружніми для візуального сприйняття, ближчими до людського масштабу. Окремим елементом символічного навантаження муралів є те, що вони спрямовані на залучення та приваблення більшої кількості туристів до Одеси. Мурали, що створюються в центрі міста, передбачають створення окремого туристичного маршруту, а також позиціонуються як особлива та цікава атракція для відвідувачів міста.

Важливим є також те, хто вносить мурали у міський простір, хто визначає ці образи та об'єкти як легітимні, потрібні та важливі для розташування саме в цьому місці. У випадку Одеси агентами символічної влади стосовно муралів є доволі мала група людей – власне автори проекту муралізації та службовці міської адміністрації, які їх підтримують. Подібні рішення приймаються без активної участі місцевої громади: мурали з'являються як гриби після дощу, а місцевих мешканців про це ніхто не питає.

Це, в свою чергу, може приводити до протестних акцій з боку громади, яку просто не питають про те, яким чином потрібно маркувати, структурувати та конструювати їхній простір проживання. [3, с. 187]

Усі «одеські» мурали можна об'єднати за змістом в такі групи: тварини, птахи, людські постаті, казкові персонажі, символіка міста, морські пейзажі, музика.

На стінах споруд міста розміщені мурали, на яких зображені тварини. Ось на проспекті Гагаріна, на стіні будинку художники студії «M97 Project» намалювали богиню Діану з кішкою біля ніг. У римській міфології вона вважалася уособленням місяця. Була богинею рослинності, родопомічницею. Кіт є супутником Діани, вона тримає його біля своїх ніг. Дівчина перетворювалася на кішку, щоб вислизнути від Тифона.

На будинку № 33, на вулиці Балківській знаходиться мурал, на якому зображені метелики. Метелик – це не тільки символ безсмертя, але і радості, а також благополуччя й успішності в сімейних справах. Якщо ви використовуєте в інтер'єрі прикраси з метеликами, то це допоможе відвести від будинку погану енергетику, а метелик буде символізувати спокій та добробут у родині. [4, с. 269]

На домі № 85 на Французькому бульвару, фасаді санаторію імені В. Чкалова, американський художник Ернесто Маран'є намалював сірого коня, що символізує інтелект, мудрість, вельможність, світло, динамічну силу, моторність, швидкість думки, плин часу. Це типовий символ родючості, мужності й потужної влади.

На площі Дерев'янка, біля вулиці Ріхтера є будинок, на фасаді якого зображені чайки і дельфіни. Чайка – це символ волі і незалежності, вона є однією з перших асоціацій з морем і втілює всю красу і ніжність пташиного польоту. У римлян дельфін символізує подорож душі через море смерті в країну обітовану. [2, с. 210]

На вулиці Буніна, на будинку № 3 ВКФОХХ намалював великого сірого кота, вище якого надпис: «Ты навсегда в ответе за тех, кого приручил». Це привід нагадати людям про їхню відповідальність за домашніх тварин, які для багатьох людей стали дійсно незамінними членами сім'ї.

На вулиці Тираспольській, на фасаді будинку № 34 американський художник Ернесто Маран'є зобразив мурал зі слоном. Це ще одна праця Ернесто Маран'є також із зображенням тварини. Цього разу квітами прикрашений слон. До речі, тварини та птахи – це фірменний стиль художника.

На будівлі № 11б, що знаходиться на Французькому бульварі, італійський художник Kraser, прикріпив мурал із зображенням дельфіна. Він символізує порятунок, натхненна древніми легендами, які зображують його як друга людини. Також дельфін є символом моря, морської сили, безпеки і швидкості, свободи, благородства, любові й задоволення.

На спорудах міста розміщені мурали із зображенням суто птахів.

На спуску імені Марінеску італійський художник Kraser на муралі зобразив чорного баклана. Це своєрідна розповідь про речі, які здатні прив'язати, у бажанні втекти і неможливості це зробити.

На вулиці Тираспольській, на будинку № 16 американська художниця Мата Руда намалювала мурал із зображенням широклювки. У цій роботі присутній екологічний підтекст. Рука символізує одночасно як провину людей в проблемі екосистеми моря, так і силу, яка здатна змінити все навколишнє середовище. [1, с. 577]

На будинку № 88 по вулиці Преображенській одесити Вікторія Лайм і Андрій Ковтун зобразили сову. У давньогрецькій міфології сова була атрибутом богині мудрості Афін. Символом мудрості і пізнання сова стала тому, що її природна поведінка нагадувала спосіб життя філософів, які прагнули до усамітнення, а здатність сови бачити та чути в темряві зробили її ще й символом проникливості.

Також на спорудах Одеси можна знайти й зображення великої кількості людських постатей. Так, на вулиці Терешкової, на фасаді будинку № 30 зображені діти з іграшками. Мурал назвали «Життя». Він символізує рідну землю й вільне майбутнє наших дітей.

А на вулиці Сегедській, на будівлі № 5 українсько-британська художниця Анастасія Білоус намалювала мурал із зображенням старого моряка. Саме цей стріт-арт славить працю моряків і мудрість старих мореплавців.

На Малій Арнаутській, на будинку № 46 намальований портрет Віри Холодної, на пам'ять про видатну кіноакторку епохи німого кіно. Вона знімалася здебільшого у таких жанрах, як драма, мелодрама та короткометражному кіно під керівництвом режисерів Євгена Бауера, Петра Чардиніна.

На будівлі № 10, що знаходиться на Ольгіївській вулиці французький художник Wanjah зобразив портрет темношкірої жінки. «Це графіті розроблене з цілю об'єднання людей на Землі і несе послання миру і добробуту», – лаконічно коментує свою роботу сам художник.

На вулиці Рішел'євській, на будинку № 17 зображені мініатюри з життя одеситів ХХ століття. У цій будівлі жив відомий письменник Ісаак Бабель. На вулиці імені Мечникова, на будинку № 34 британський художник Wasp Elder зобразив старого українського рибачка, що цілими днями одноманітно працює над рибачкою сіткою. Маленька дівчинка дивиться в далину на пейзаж, який символізує тяжкі перешкоди. Саме тут об'єднані різні покоління в пошуках спільної цілі.

Є і на стінах одеських дворів мурали із зображенням казкових персонажів.

На вулиці Єврейській, на фасаді будівлі № 32 талановиті і молоді художники студії «Reach» розмістили мурал на чотирьох «поверхах»

намальованого будинку із зображенням 24 літературних героїв. Він має назву «Стіна відомих персонажів». [2, с. 209]

Не обділені увагою туристів і мурали, на яких зображені людські емоції.

В провулку імені Піроговського, на фасаді будинку № 6 художники Олександр Писарчук і Дмитро Вовк, які родом з Маріуполя, намалювали мурал під назвою «Дорога додому». Це найромантичніший малюнок із всіх серій, що нанесені на стіни будинку Раухваргера. Мурал складається із силуетів двох закоханих, яких розділяє вертикальна лінія з вікон.

На будинку № 5 по вулиці Белінського одеський художник Гамлет Зінковський зобразив мурал із філософським підтекстом. На муралі є надпис: «Кожний день схожий на стрибок в прірву».

На стінах будівель Одеси також зображені елементи символіки та скульптур міста.

Так, на вулиці Новосельського, на будинку кав'ярні зображені фонтан із сакурою. Сакура — це відомий символ Японії та японської культури. Японці здавна шанують цю рослину. Також вона є традиційним символом жіночої молодості та краси.

На будівлі № 68-А по вулиці Новосельського, біля Кирхи, мурал виконаний в патріотичному стилі, він вміщує в собі символіку Одеси (Якір), повітряні кулі складаються з кольорів українського та одеського прапорів. Саме цей мурал показує дружбу двох міст – Одеси і Регенсбурга, які є побратимами.

Одеса — перлина біля моря, тому не втрачають популярності й мурали із зображенням морських пейзажів.

На будинку № 82 по вулиці Академіка Сахарова намальоване море, яке є символом відродження і переродження. Морські глибини – це вічність. Воно буде завжди, що б не трапилося на землі. Катастрофи, виверження

вулканів, навіть зникнення людства ... А море буде продовжувати жити своїм життям, і йому немає і ніколи не буде діла до дрібних людських проблем...

І як же столиця гумору без музики? Н вулиці Приморській, на будинку № 59 одеситка Леся Верба зобразила на муралі малюнок, який присвячений музиці, джазу і театру. І не випадково, адже стіна будівлі належить Театру духової музики імені Саліка.

Акції зі створення муралів ревіталізують, відновлюють та покращують простір; неймовірні портрети, пейзажі та абстракції прикрашають сірі стіни багатоповерхівок. Іншими словами, вони не просто доповнюють історичний образ якогось району чи місцевості, а й змінюють його. Досить часто мурали сприймаються мешканцями міста як вандалізм. Але щоб покращити сприйняття муралів в очах одеситів, потрібна стратегія вбудовування подібних об'єктів у міський простір, міський контекст, проведення певної роботи із населенням. За наявних умов, особливо, якщо існує опозиційна ініціативна група місцевих жителів, подібні зміни навряд чи перестануть сприйматись частиною суспільства як чужорідні та небажані.

-
1. Дмитренко М. Українська фольклористика/ М. Дмитренко. – Київ: Сталь, 2004. – С. 576 - 579.
  2. Лазутин С. Г. Поэтика русского фольклора/С. Г. Лазутин. – Л.: Наука, 1989. – С. 208 - 212.
  3. Русяева А. С. Графіті /А. С. Русяева// Енциклопедія історії України: у 10 т. – Т. 2. – К.: Наукова думка, 2004. – С. 186.
  4. Стриганова Б. Р. Пятиязычный словарь названий животных/Б. Р. Стриганова. — М.: Руссо, 2000. – С. 269 - 273.

ДЕРЖАВНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ВОЛИНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ХОР

Дзірба С.

Українська пісня – це своєрідний літопис життя українців, який дає змогу не втрачати зв'язок з попередніми поколіннями.